

עלון דברי חיים לפרשת אמור

וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה אֲמַרְתָּ לְהַזְהִיר גְּדוּלִים עַל־הַקְּטָנִים. וְקִשָּׁה דְלִכְאוּרָה הוּלִיל שְׂגֻדוּלִים יִזְהִירוּ אֶת־הַקְּטָנִים, אֲבָל "לְהַזְהִיר גְּדוּלִים" מִשְׁמַע שֶׁהַזְהָרָה עַל־הַגְּדוּלִים?

סיפורי
השבוע

ונראה מכאן מוסר השכל באופן החינוך שהגדולים יעשו בעצמם כל מה שמזהירים על הקטנים, שינהגו את ביתם על טהרת הקודש בכל פרט כדי שישפיעו על הקטנים.

וכן מסופר על חסיד א' שנתן קוויטלעך להרבי מקאצק וביקש שם ברכה מהרבי כדי שבנו יתגדל לת"ח, וענה לו הקאצקער אם אתה חפץ בבן ת"ח, לך ולמד בעצמך שיעורים, כי אם אתה נותן קוויטעל לרבי, גם בנך יתן קוויטעל, ואם אתה תלמוד גם בנך ילמוד. עוד מסופר על גדול הדור א' שאמר שהוא הגיע לדרגה שהגיע ע"י כך שאצל אבותיו שלא היו רבנים וכו' אלא היו עובדים לפרנסתם ותמיד היו אומרים "אני עובד כדי לפרנס את בני שיהיה ת"ח, והבעייה היתה שכל בן היה טוען את זה ולא היה לומד, עד שקם אותו בן והחליט שהוא יהיה הבן הת"ח...

וכמו שפירש האדמו"ר מבעלזא הפס' **"ולמען תספר באזני בנך וכן בנך"** והעצה לכך היא **"וידעתם"** אתם בעצמכם **"כי אני ה'"** ואז באופן זה תשפיעו על הבנים שלכם.

א.ה. ראוי להביא כאן מה שכבר הבאנו בפר' האזינו בשם הבית יצחק עה"פ **"שחת לו לא בניו בניו מומם דור עקש ופתלתל. הלה' תגמלו זאת עם נבל ולא חכם הלא הוא אביך קנך הוא עשך ויכוונך"** [דברים ל"ב, ה'ו'] שבאמת גם אדם בעל עבירה שואף שבניו יהיו צדיקים [כי בעצמו יודע שהאמת עם הצדיקים, אלא שהוא לא רוצה לחזור בתשובה כי הוא נמשך אחר תאוות לבו – המלקט], אבל אדם זה לא מבין שזה כמעט בלתי אפשרי שהרי הבנים מחקים את האב! אדם המגיע לביתו בתום העבודה, שוכב על הספה ומעיין בעיתונים, וכשבנו מגיע הביתה מקפיד עליו שילך ללמוד... ואילו הבן שואל: מדוע שאלך ללמוד הרי גם אתה וגם הסבא לא כל כך אוהבים ללמוד? אתה רוצה שהבן שלך יהיה צדיק, אבל הרי אתה בנו של הקב"ה וגם הוא רוצה שאתה תהיה צדיק... לכן מה שאתה דורש מהבן שלך, תעשה זאת בעצמך, ואח"כ תגיד לבנך לעשות כן ואז "נאה דורש ונאה מקיים". וז"ש **"שחת לו"** הוא עצמו מוכן להיות מושחת, אבל **"לא בניו"** שרוצה שבניו יהיו צדיקים, ואם בניו יהיו מושחתים, זהו **"מומם"**.

בית אהרן

וְאֵלֶיךָ יִשְׁכַּח הַיָּתוּם לְלִזְנוֹתָא תִּבְיָה יֵה יֵה לְלִתְּאָא שְׁרִי" [כ"א, ט']
וקשה מה הלשון של "כי תחל"? ועוד קשה שבמה היא מחללת את אביה?

הנה דרך היצה"ר הוא "היום אומר לו עשה כך ומחר אומר לו עשה כך..." עד שמפתה את האדם מעבירה קלה לחמורה... אבל אם בת כהן תחל לזנות דהיינו שמתחילה היא עושה עבירות חמורה, אז נראה מזה שרשעות אביה גרמה לה זאת. וזהו **"ובת איש כהן כי תחל לזנות"** שלא התחילה מחמת פיתוי היצר, אלא **"את אביה היא מחללת"** מוכח שמחמת רשעות אבותיה נטבע בה טבעה הרעה.

תורה לדעת בשם רבי שלמה קלוגר

וְאֵלֶיךָ יִשְׁכַּח הַיָּתוּם לְלִזְנוֹתָא תִּבְיָה יֵה יֵה לְלִתְּאָא שְׁרִי" [כ"ב, כ"ה]
פירש רש"י "לא ירצו לכם – לא ירצו לכפר עליכם". וקשה שכיון שקאי על קרבן בן נכר, היה לו לומר "לא ירצו להם לכפר עליהם", ומאי משמע "לכפר עליכם" דמשמע על ישראל?

אמרו חז"ל בר"ה כ"ג שלא ראתה חמה פגימתה של לבנה.

ויש לפרש שחמה רומזת לאומות העולם שמונין חודשיהם ע"פ ימות החמה, ולבנה רומזת לישראל שמונין ללבנה. ופירש המגיד ממעזריטש זי"ע שכאשר בני"י עורכים חשבון הנפש, אז מוצאים בעצמם מלא פגמים, אבל אם מעריכין [משווים] פגמים אלו לאומות, שהם מלאים עוונות ומדות מגונות, הרי ישראל נמצאים בתכלית השלימות, כמו שנבאר. וזהו הרמז "מעולם לא ראתה חמה – אומות העולם, פגימתה של לבנה – ישראל", כי אומות העולם לוקחים את כל פגימות בני"י. עכדה"ק.

וי"ל שמטעם זה ה' צוה לקבל קרבנות מן העכו"ם, כי עי"ז קרבנות ישראל יתקבלו לרצון, כי הנכרי שמביא קרבן היה מתגאה בכך, משא"כ ישראל שהביא קרבן היה לבו נשבר בהתבוננו שמה שהיה ראוי לעשות על בהמה זו היה מהראוי לעשות עמו כל חטאיו. ועי"ז יעריכו בשמים את קרבנות ישראל לעומת הבן נכר, ולכן הבן נכר צריך שקרבנו יהיה שוה בחיצוניותו לקרבן ישראל בלי מום.

וזהו שאמר הכתוב שלא יקבלו קרבן בעל מום מנכרים כי "לא ירצו לכם" דייקא, היות ותכלית הקרבן הוא לכפר עליכם.

מהרי"ד מבעלזא

וְשִׁמְרֵתְּ אֶת־חַטְּאוֹתֶיךָ יִתְּסֵאֲנִי ה'. וְלֹא־תִלְוֵאֲנִי לְלֹאֲתֵשׁ מִדְּשִׁנְךָ דְּשִׁתְּ יֵב תוֹרְבֵי פֶשַׁח לֹא־נִי תִקְדֵשׁ כֶּם" [כ"ב, ל"א – ל"ב]

ידוע שהקב"ה חפץ בלימוד התורה יותר מהקרבת הקרבן כמ"ש "הנה שמוע מזבח טוב להקשיב מחלב אילים" [שמואל א' ט"ו, כ"ב]. ועוד יש לדעת שמי שתשועתו באה ע"י שהקריב בהמה, הרי הוא נדמה לבהמה, שהרי מצד השכל לא היה ראוי שקרבן בהמה יכפר על האדם שהוא הרבה יותר חשוב ממנה, ולכן כשאדם מביא קרבן צריך לעשות את עצמו כבהמה, ואז הקרבן יוכל לכפר עליו, כמו שמצינו באנשי ננוה "וילבשו שקים האדם והבהמה" ודרשו על זה [שמות רבה מ"ה, א'] אמרו לפניו רבון העולם הבהמה אינה יודעת כלום, ואתה מזכה אותה, אף אנו חשוב אותנו כבהמה". מצינו שהקב"ה מתפאר בישראל כמ"ש "ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר" [ישעיה מ"ט, ג'] אך כל זה שייך רק כאשר אנו משולים לאדם, אבל כשאנו משולים לבהמה, אין כבודו יתברך להפאר בנו. זוהי סמיכות הפסוקים כאן שהקב"ה אומר לישראל דעו שאף שאמרתי לכם "שור או כשב או עז..." מ"מ טוב יותר שלא תסמכו על הקרבנות, אלא "ושמרתם את מצותי ועשיתם אותם", ואז לא תתחייבו להביא ראסון, וממילא "ולא תחללו את שם קדשי" כי לא תצטרכו להידמות לבהמה – מה שיגרום לחילול ה' שיאמרו הקב"ה מתפאר במי שנדמה לבה, לכן תשמרו משחטאים ושימרו את המצות, וכך תהיו במדרגת אדם, ואז "ונקדשתי בתוך בני ישראל".

שו"ת שנות חיים

פינת ההלכה – בענין מי ששכח ספירת העומר יום א'

עַמְמַתְּ רַחֲמֵי בְּעֵת סְפֹתַי שִׁים יוֹם קִרְבִּי מִנְחַת דָּשׁ הַלַּה"י [כ"ג, ט"ז]
השו"ע [או"ח תפ"ט ס"ח] פוסק "אם שכח לברך באחד מהימים בין יום ראשון בין משאר ימים סופר בשאר ימים בלא ברכה אבל אם הוא מסופק אם דילג יום אחד ולא ספר יספור בשאר ימים בברכה". והטעם הוא שחוששים לראשונים שסוברים שספירת ז' שבועות נחשבת למצוה א', ולכן אם החסיר יום א', החסיר בשלימות המצוה ולא יוכל שוב לברך. דעת החיד"א [עבודת הקודש ז', רי"ז] שאם החסיר יום א', כל ברכותיו שבירך עד עתה נחשבות לבטלה שהרי שוב אין ספירתו מושלמת ותמימה. [עיין בנוב"י מהדו"ת יו"ד קכ"ג בהגהות בן המחבר שהביא ראייה לזה מתוס' בכתובות]. יש נידון אם אפשר לעבור ניתוח בתרדמה מלאה כאשר יודע שלא יהיה באפשרותו לקיים המצוה באותו יום. לדעת החיד"א עליו להמנע מלברך על ספירתו כבר מהיום הראשון כיון שיודע שלא יוכל להשלים את הברכות, וא"כ כבר מעתה נחשבות ברכותיו לבטלה.

ואותו נידון שייך גם בזקן או חולה שמחמת מצב בריאותם, השכחה מצויה בהם, ויתכן שלא יזכרו לספור בכל יום. אמנם באדם טרוד שאין לו סיבה ע"פ הטבע לשכוח לספור ורק שחושש הוא שישכח מחמת עיסוקיו, דעת הגרש"י אולמן שליט"א שאף להחיד"א אינו צריך לחשוש, ויתאמץ לקיים את המצוה בכל יום. השדי חמד [יוהכ"פ ס"א סק"ג] הקשה על החיד"א שאם ההלכה היא שאם החסיד יום א' כל ברכותיו לבטלה, א"כ למה תיקנו ברכה על ספירת העומר, והרי יתכן שימות ח"ו ולא יזכה להשלים את המצוה ונמצאו ברכותיו לבטלה? לכן רוב הפוסקים חולקים על דעת החיד"א וסוברים שאין ברכותיו לבטלה. הבן איש חי [רב פעלים ח"ג או"ח סי' ל"ב] מבאר דעת החולקים על החיד"א שאף שחוששים לראשונים שסוברים שמניית ימי העומר היא מצוה א' ולא 49 מצוות, מ"מ הרי גם חצי מצווה טעונה ברכה כמו שבאיסורים אנו אומרים שחצי שיעור אסור מן התורה, כך לגבי מצוות, ולכן גם חצי מצווה ראויה לברכה. ר' שלום שבדרון מביא ראייה לזה [בהגהותיו למעין הרועים עמ' נ"ו] שהרי מברכים אנו על כל לילה ולילה בפנ"ע, ואין אנו מברכים ברכה א' בלבד ביום הא' של ספירת העומר. מעשה באיש חיל הים שנקרא בימי הספירה להתייצב בתפקידו כצוללן למבצע צבאי וחיוני. ועליו היה לשהות למעלה מיממה מתחת למים, ונמנע ממנו לספור ספירת העומר. שאלתו היתה האם כבר מרגע שקיבל להתמנות לתפקיד זה הפסיד את הזכות לברך כיון שיודע שיום א' לא יוכל לברך כשיהיה בים, ואף החולקים על החיד"א מודים שהיודע שלא יוכל לספור את כל הימים לא יתחיל לספור. והשיב בעל ה"להורות נתן" שמותר לו לספור כרגיל ואין לו לדאוג על העתיד כי מי יודע מה יילד יום, ועוד שיש לו לקוות שזכות מצות ספירת העומר תסייע בידו לקיימה בכל מצב.

מאורות הדף היומי [סיון תש"ס]

תקציר ההפטרה יחזקאל מ"ד

מפטירין "והכהנים הלויים" שיש בה רוב דיני כהונה השייכים מעין הפרשה. בסוף זמן בית ראשון עבדו בביהמ"ק כהנים מומרים לעבודה זרה, ויחזקאל מתנבא שלעתיד לבא רק הכהנים הלויים אשר שמרו משמרת קדשי, יעבדו לפני. ומונה כאן כמה דינים השייכים לכהנים: כשיבואו אל שערי חצר הפנימית, ילבשו בגדי פשתן, ולא יחגרו אבנטיהם במקום הזיעה, וכשיצאו לחצר החיצונה יסירו את בגדי הפשתן ולא יגעו העם בבגדיהם הקדושים. וכן לא יגלחו את כל שער ראשם, אבל עכ"פ לא ירבה כ"כ גידול שערן. שערות ראש הכהנים גדולים יהיו סדורים באופן שראשו של זה [השער] נוגע בעיקרו של זה. לא ישאו אלמנה וגרושה כי אם בתולה, חוץ מכהנים הדיוטות שמוותרין באלמנה. הכהנים יורו את העם להבדיל בין הקודש ובין החול, ובין הטמא ובין הטהור. הכהנים יורו לעם על דיני ממונות, וישמרו לעשות הקרבנות הנהוגים במועדות ובשבטות. לא יטמאו למתים כי אם לאב ולאם לבן ולבת לאח ולאחותו הבתולה. אחר שפרש מן המת יספור ז' ימים, ואז יקריב חטאת. מותר הקרבנות תהיה להם לנחלה, וה' אחוזתם ואין להם שאר אחוזה. ההקדש יהיה לכהנים. הביכורים והתרומות והחלה יתנו ישראל לכהנים ועי"ז הברכה תשרה בביתם. אע"פ שמוותרים במליקת העוף, אסורים בבבילה וטרפה.

שבת שלום !